



SJOERD BANGMA

Onderaan de filatelistische ladder - 4

Stukken die je qua prijs ook onderaan de filatelistische ladder kunt plaatsen, zijn eerstedagenvelopen van ons eigen land en de Nederlandse Antillen na ongeveer 1965.

Deze FDC's, zoals ze vaak genoemd worden als afkorting van de Engelse term *First Day Cover*, ontmoet je zelden als losse exemplaren, maar vrijwel altijd in gezelschap van tientallen soortgenoten in uitzoekbakken van € 0,50 per stuk. Dat heeft als belangrijkste oorzaak dat het gaat om productie van maakwerk in een tijd dat er veel meer verzamelaars waren dan nu, gevolgd door de werking van de markt. Weinig vraag en veel aanbod doen hun genadeloze werk. Nu is het niet altijd zo, dat goed-

koop synoniem is met slecht en is het logisch dat we de bruikbaarheid van de FDC voor een thematisch verzamelaar maar eens objectief moeten bekijken.

Daarbij stellen we allereerst vast dat een verzamelaar van FDC's een heel ander uitgangspunt heeft dan een thematicus. De 'echte' verzamelaar van FDC's heeft liefst een smetteloos exemplaar, zorgvuldig gestempeld en (dus) *niet* gelopen. Het bijzondere van een FDC hoort te liggen in de combinatie van zegel + stempel, die samen de gebeurtenis van de uitgifte extra glans geven.

Zo'n FDC is géén poststuk (dat wordt het pas als het ter verzending aan de post wordt aangeboden), maar zegel en stempel zijn wel filatelistische

elementen en dus bruikbaar voor de thematische filatelist. De nominale waarde van de opgeplakte zegel(s) heeft lang niet altijd een relatie met het tarief voor briefpost. Deze kwalificaties betekenen ook dat een in een tentoonstellingscollectie gebruikte FDC dient te worden verzonken, waarbij dus alleen zegel(s) en stempel zichtbaar blijven.

FDC's zullen als recent maakwerk nooit hoog scoren voor zeldzaamheid en onjuist behandeld (= niet verzonken) geen positieve bijdrage leveren voor het onderdeel filatelistische kennis. Het afgebeelde exemplaar (1) staat voor € 0,70 in de NVPH-catalogus, dus € 0,50 in een rommelbak is ook nog eens flink aan de prijs. De vraag die u zich bij elk stuk dat u



1 aanschaff, moet stellen, is steeds of het stuk iets (meer dan alleen de zegel) toevoegt aan uw thema en misschien doet het stempel dat wel. Bedenk dat u op een tentoonstelling alleen het stukje binnen de rode lijn kunt tonen. Ook de afgebeelde FDC van de Nederlandse Antillen staat voor een gering bedrag in de catalogus (€ 1,00) en hiervoor geldt eenzelfde verhaal (2). Een gelopen FDC promoveert weliswaar naar de categorie poststukken, maar dat maakt het linker gedeelte niet ineens postaal en dus ook niet thematisch bruikbaar. Perfectionistisch als we zijn, zien we graag een frankering die 'ergens op slaat' en een leesbaar stempel. Het losse stempel op de FDC uit 1972 is dat wel (3), maar een vernietigingsstempel zonder zegel is geen volwaardig filatelistisch element.



(2). Een gelopen FDC promoveert weliswaar naar de categorie poststukken, maar dat maakt het linker gedeelte niet ineens postaal en dus ook niet thematisch bruikbaar. Perfectionistisch als we zijn, zien we graag een frankering die 'ergens op slaat' en een leesbaar stempel. Het losse stempel op de FDC uit 1972 is dat wel (3), maar een vernietigingsstempel zonder zegel is geen volwaardig filatelistisch element.



2 Een te lage frankering zoals op het Duitse stuk is evenmin een voltreffer (4). <



3

4